

kezletek lennének tartandók az illető közigazgatási bizottságoknál.

Kérem tehát úgy szaktársaimat, mint a többi t. szaktársakat, hogy ezen tárgyra vonatkozó véleményeiket, az „Erdészeti Lapok“ útján, mielőbb közölni sziveskedjenek.

A föld erdőségeinek óriásai.

Közlő: T é g l á s G á b o r.

Hogy a növény életében is változhatatlan kényszerrel érvényesülnek a létel és megsemmisülés törvényei, azt szakemberek előtt bizonyítgatni felesleges munka volna. Nem szükség pedig ezt fejtegetni épen erdészeti szakkörökben, minthogy épen az erdőgazdaság tárgyát képező fanemek mutatják az életfolyamatok legváltozatosabb phasisait, s az okszerű erdőkezelés alapelvei mind a növényélet különböző menetének gondos megfigyelésén alapulnak. Így az erdei és luczfenyőről tudva van, hogy növekvési véghatárát 80—100 éves korában éri el, ellenben a jegenyefenyő még tovább is növekszik: a bikkfa évgyűrűi 130—150 éves korukban kezdenek gyengülni, míg a tölgy vastagodása 150—200 év után csökken. Mindezek tudása irányítólag foly be az üzemterv beosztására s a kihasználás szélső határait mindenesetre a növekvés korlátolt volta szabja meg. Azért nem lesz érdektelen, ha mindjárt a gyakorlati cél mellőzésével szemlét tartunk ez alkalommal a növényországunk kiválóan nagytermetű vagy épen tartósabb életű fajain, tárgyalási sorrendünkben a természetes rendszerhez alkalmazkodva, úgy a mint Göppert egy idevonatkozó értekezésében találjuk.

A spora-termő, gyökér-, szár- és levéltelen sejtes növényeknél, tehát az Algáknál (moszatok), zuzmok és gombáknál,

sőt még a csillárcáknál, lomb- és májmohoknál sem találunk cserjéket vagy fákat, s az első ilyenmü alakok az edényes virágtalanok csoportjában a páfrányok (Filices) osztályában fogadnak.

A mi páfrányaink közül még a legnagyobbak is (ölyü, röpü, ördögborda, öznyelvü fű), minden terebélyes lombozat daczára, jelentéktelen dudva-növények s így méltán feltünő lehet, midőn Norfolk szigetéről és Nyugat-Afrikából 70 láb magas fás páfrányt irnak le a botanikusok az *Alsophila* excelsában. Még jobban növeli e páfrány arányait az a körülmény, hogy csupán tetős tetején hord lombozatot, s a pikkelyes törzs karcsu oszlopként lengedez a tropicus égalj légáramlatában, sőt támogatására candalaber formán kiemelkedő légygökerek is járulnak.

A zsurlók tekintélyes alakjai, a Calamitesek, Lycopodiaceákhoz sorozott hatalmas Lepidodendronokkal és Sigillariákkal a kőszénkorszakban disziték csak földünket s lenyomataikat és kövületeiket bámulhatja csak az utókor; mert egy-egy Lepidodendron például 30 méter magas és egy méter átmérőjü törzseket is hajtott.

Mai napság az első fás növényt a lombos nyitva termők (Cycadae v. Frondosae) osztályában találjuk fel.

Itt a gyönyörü *Cycas circinalis* érdemel említést, melynek törzse oszlopalakulag nő fel, s míg véges végig száraz, bőrnemü pikkelyeket visel; ott fenn a magasba szökellő koronája lágyan szétterülő szárnyalt levelekből képződik ki, változatosság kedvéért a nyél tövén ott mutatkozván még a törzsnél említett pikkelyek is. E szép levélkorona ölen képződik ki a virág is, kétlaki elrendezésben, oly módon, hogy egyiken himek, másikon termők helyezkednek el sűrű csavarvonásban a virágtengelyen, mely ily módon toboz-kinézést nyer.

Az itt említett *Cycas* Kelet-India erdeit disziti; az *Emephalartos lanuginosus* pedig Dél-Afrikában honos s mind-

kettő beléből az izraeliták ünnepi eledeleinek elmaradhatatlan, de általunk is nagyban kedvelt szagu lisztet nyerjük. E növények ágatlan koronája már a pálmákra emlékeztet, de pikkelyes s jökora vastagságra növvő törzsük a Harasztok (páfrányok) természetét juttatja eszünkbe.

A nyitva termők (Gymnospermae) másik alosztályát a tűlevelűek (Acerosae) kevés, de annál népesebb fajai képezik, melyek már szigoru aristocratismussal szeretik maguk közül a többi fanemeket kiküszöbölni, s a magasabb régiók nagyszerű erdőöveit képezik.

Ezek nemcsak elhelyezkedésükben igénylik a magasabb körök exclusiv előjogait, hanem természetükben is kitetsző arányokat öltenek fel, csúcsok olykor évszázadokon át nő s 200—300 lábra nyúlik fel. Elnevezésüket annyiban megczáfolják, hogy a borókák (Juniperus) és Thujafélék teljes lombozatot öltenek s csak cserjékké fejlődnek ki. Itt a cyprusféléké az elsőség, minthogy ezek tájrajzi tekintetekből is felette állnak a többinek, s nemcsak a török temetők diszei, hanem a déleurópai pusztákon is feltűnő alakzatokat képeznek. A fenyők magas életkorával bírnak ezek is, mert Griesebach szerint a hirneves Athoshegyi egyik kolostor (Haja-Lema) udvarán néhány példány található, melyek magassága alig 4', de körülete 12—15'-ra terjed, s korát pláne ezer évré becsülik, minthogy a hagyomány szerint Kr. u. 859-ben, a kolostor építési évében ültették. Még idősebbnek tartanak egy más cyprust Sommanál Lombardiában, s maga I. Napoleon is akkora kegyelettel viseltetett e nagy gonddal őrizett cserje iránt, hogy az általa építettett Simplon-utat annak kedvéért másfelé irányíttatá.

Sokkal imposánsabbak már jegenyefenyő (Pinus picea L.-Abies pectinata D. C., Weiss-Tanne), melynek egyes példányai 200 lábíg emelkednek, minők Sziléziából s a cseh-erdőből ismeretesek, körületük pedig 25—30 lábnyira ter-

jed. A luczfenyő (*Pinus Abies* L.-*Picea excelsa*, Fichte), vörös fenyő (*Pinus Larix* L.) szintén hatalmas termetűek, s óriás dárdásokként bámulnak a sziklaoldalakról alá; míg az erdei fenyő (*Pinus sylvestris*, Kiefer) már csekélyebb kifejlődést mutat, de 100'-ra (25—30 m.) még mindig felnő s 4—5 méter peripheriával bír.

Ázsia fenyvesei sem mulják felül a miéinket nagyságban és tartósságban. Egyes fajok vastagsága azonban feltűnőleg nagyobb, mint a már-már kiveszőfélben lévő cedrusok (*Larix Cedrus*), ott a Libanonon, melyek 35—45' körületet is mutatnak, bárha ezek mérése a sebhelyekből kifakadó hajtások miatt nem eszközölhető valami nagy pontossággal. A Libanon cedrusait egyébként nemcsak a vallásos hagyományok ruházzák fel oly szédítő nagy korrallal, hanem a szaktudósok is megadják azok ótestamentomi voltát, mint Hooker, ki 2500 évesnek nyilvánította.

A cedrusokkal közel rokonfajok élnek a Hymalaya magaslatain, mint a *Cedrus-Deodara*, mely Stolitzka szerint 150' magasságot s 38' peripheriát ér el. Hasonló dimenziókat ér el É.-Amerikában a *Pinus excelsa*, valamint a *Picea Khutrow*, Nepal cyprus, *Cupressus torulosa*. Ezekhez csatlakoznak Japánban a *Picea jezoensis*, *Abies Veitchii*, *A. firma*, s a nagyszerű ernyős fenyő (*Sciadoptys verticillata*), meg a déli félszigetek őserdeiben diszlő *Podocarpus cupressina*.

Mindezeket túlszárnyalják a cedrusfélék további rokonai, az Araucariák. Ott van Auszália bámulatos fenyője, az *Araucaria excelsa* R. Br. 10—12 láb átmérő mellett, 220 láb magas törzsével. Ott találjuk az ujseelandi maori fenyőt (*Podocarpus spicata*, *P. dacrydioidea*, *Dacrydium cupressinum*), s az iparban oly sokféle alkalmazást nyert dammarlack forrása: *Dammara australis*, *D. obtusa* a Hebridakon, *Araucaria Cookii*, R. Br. Uj-Caledoniában. Ezeknél törpébb ugyan, bár

még mindig meglepő szép növésű az ausztraliai szárazon Moreton öböl mellett eléjövő *Araucaria Cunninghami*.

Dél-Amerikában is két tekintélyes *Araucaria* faj található, u. m. *Araucaria brasiliensis* Rio Janeiro felett és *A. imbricata*, a Csilii Cordilleráktól kezdve nyugati Patagoniáig lefelé, melynek magvát ott ép úgy kedvelik, mint Európában a mandolafenyő (*P. Pinea*, olaszfenyő) és cembra (*P. cembra*) keményítő és olajtartalmu diócskáit. Az *A. imbricata* tobozai gyermekfej nagyságúak, s annyi diócskát tartalmaznak, hogy a legfalánkabb egyén is jólakhatik velök. Nagy éhségek idején akár-hányszor ez menté meg már a lakosok életét.

De minden fenyőt túlszárnyalnak nagysági méreteikkel a mexicói cyprusok, így Oaxca mellett egy *Taxodium distichum*, mely alatt már Cortes, Pizarro hódító serege is pihent, de főleg Felső-California fenyői, mint a *Pinus Sabiniana* Dougl., *Pinus Beuchamiana* Hartw. (220' magas, 28' körülettel), a nálunk is tenyésztés alá vont *Abies amabilis* Dougl., *A. grandis*, *A. nobilis*, *Pinus Lambertiana* (152', 220') és *Taxodium sempervirens*, nem kevesebb, mint 300' magasságban, mely sokáig a föld legmagasabb fájának tartatott.

Ez utóbbiból a sz.-pétervári muzeumban van egy 42 hüvelyk átmérőjű törzs, de azért 1088 évgűrüt olvastak le róla, tehát annyit, mennyire példa még nem volt, mert az ezredéves törzsek belseje rendesen odvasodásnak indul. Lobb angol utazó 1850-ben az ész. sz. 38°, a ny. h. 120° alatt 4000' magasságban Calavera állam egyik elhagyatott, de források által bőven áztatott fennsíkján, úgy egy négyszögmérföldnyi területen, kettesével, hármásával, valami 90 drb óriás fenyőt fedezett fel. Ezeket, arányaik után méltán nevezték el mindjárt a meglepetés első benyomásai alatt, mammutfáknak. De egyedenként is hirnévre jutottak, nevezetesen a „bánya-üreg“ törzsén 17' széles nyílás tátong, „a három testvér“ közös

gyökérből eredt, az „agglegények“ viharjárta pontokon szánandó elhagyatottságban sinylődnek, a „lovardába“ 75' mélyre lóháton be lehet hatolni stb. Leghatalmasabb „az erdő atyja“, melynek magasságát éppen 450'-ra becsülik, körülete pedig a tövénél ugy 110'-ra tehető. Ennek belsejét kiégették, s most benne 180' hosszú utat tehetünk, mignem egy ácsomónál ki lehet szállni a sajátos tárnából. Van még egy más, szint ilyen hatalmas törzs, de az egészen bemélyed a földbe. Az aranyásók egy más szálat (98' pheripheriával) ledöntöttek, s 25 ember 5 napig ugyancsak megdolgozott rajta. Minthogy azonban lelketlen üzerek tulságosan pusztítani kezdék e felséges fenyőket, az angol kormány tilalom alá veté azokat. Később 8—9 ilyen csoportot fedeztek még fel, körülbelől 1200 szállal összesen, s így végsemmisülésüktől még egy ideig nem tarthatunk. E fák kérge 15—20'' vastag, színe sötétbarna; fája szép fehér. De oly tág évgyűrűkben halmozódik fel, hogy minden 30' vastagságra 1500 éves kort vehetünk csak, s nem 3000-et, mint Lindley után írni szokták.

Hazai fenyőink közül csupán a tiszafa (*Taxus baccata*) jut el ily magas életkorra. Göppert észlelései szerint a siléziai erdőségekben az évenkénti vastagodás átlag egy párisi hüvelyket tesz ki, de ezt is csak az első 150 év alatt éri el, s később lanyhul a vastagulás. A Kent grófságban (Anglia) Braburn temploma előtt s Skócziában vannak egyes *Taxus*ok, melyek 2500—3000 éveseknek ítéltettek. Németországban a legvastagabb a Fürstensteini uradalomban van. Sléziában 7 láb kerülettel, s egy más, Tharand mellett Somsdorfon 12·5'-al, 500—900 éveseknek vehetők. Nálunk 15—20 cm. vastagságra nő meg.

A zárva termők (*Argio spermae*) első osztálya (Egyszikűek Monocotyledones), általában karsu, magasra szökellő törzsű növényeket tartalmaz. Ezekből a *Bambus* (*Bambusa arundinacea*

és *B. verticillata*) kiválóképen gyors növekvésük által lépnek meg, úgy hogy üvegházainkban is 10—12 nap alatt ugyanannyi magasságot érnek el. Vastagságuk azonban távolról sem áll arányban a magassággal s 0·30—1 méter közt variál. Az egyszikűek legtermetesebb alakjait a pálmák szolgáltatják, ámbar ezek sem tesznek nagy vastagságra szert soha. A kókusz-pálma (*Cocos nucifera*) 60—80 láb magas törzset hajt ugyan, de vastagsága $\frac{1}{3}$ — $1\frac{1}{3}$ '-nyi csupán. Legfeltünőbb mindannyi közt a viaszkpálma 180' magas törzsével. A rotangfélék kuszó törzse ellenben 500 lábra is elhatol, megannyi kötélként fűzve össze a *tropicus* vadon növényeit. Nem kevésbé érdemlik meg bámulásunkat a koronások (*Coronariae*) rendjébe sorolt sárkányvérfák (*Dracaena Draco*), s ezek közt kiválóképpen az, melyet Humboldt Sándor 1799-ben Teneriffa szigetről (*Orotava* mellett) leirt. Ez gyökere felett pár láb magasságban 45' körülettel birt, 10 lábbal fellebb 36' volt s magassága akkor 65 lábot tett ki. E fát 1402-ben, a sziget felfedezésekor ép ily állapotban találták, s Humboldt más fiatalabb egyedekkel összehasonlítva, 4—6000 évesnek becsülte. Az érdekes fa, miután 1819-ben egy heves vihar alkalmával lombzatát elveszíté, 1867-ben egy újabb szélroham alatt majdnem teljesen kidőlt. Most *Icod de los rino* mellett áll még egy nem kevésbé természetes példány, melynek magasságát 60—70 lábra, vastagságát 8 láb magasságban 9·5 méterre mérte 1857-ben Schacht.

Mindezeknél sokkal változatosabb, szemviditőbb alakzatokat találunk a kétszikű lomblevelű fáknál, melyek épen a tűlevelűekkel szemben kedves ellentétül szolgálnak mindenütt. Mig a fenyőszálak merev *geometricus* idomai e folytonos egyformaságukkal nyomott kedélyhangulatba ejtenek utoljára is: a lombos fák véghetetlen különfélesége, mindjárt máskép alakuló lombkoronája új meg új benyomásokkal folyvást élénken foglalkoztat.

Ehhez járul még a fajok nagy száma is, szemben a tūlevelűek szigorú egyneműségével. E változatosság főleg délen lép meg, így a tropikus égöv alatt néhány száz □ mföldnyi területen olykor több fánem lép fel, mint a mennyit széles Európában találunk. Ezért a mondák, regék kegyeltjei, a költők kedveltjei a lomblevelűek, s a hajdankori ünnepélyek díszét és jutalomtárgyait ezekben találjuk. A cserfa őseinknél a vitézség jelképe, Jupiter fája s a druidák felszentelt növénye volt, s egy cserkoszoru az elisi játékok hősének nagyobb hirt és dicsőséget szerzett száz csatánál.

Méltóságteljesebb, szebb növényt nem is igen képzelhetünk egy százados tölgnél, minők nálunk is történelmi nevezetességre jutottak akárhány vidéken. Boroszló közelében Pleischwitz mellett állott egy hirneves tölgy (*Quercus pedunculata*, W. Stiel-Eiche), melynek körülete két lábnyi magasban épen 48' tett ki, vagyis 14—15' átmérővel birt. Két és fél öl magasságban három felé ágazott, s midőn egyik ágát 1833-ban egy szélroham lehasította: abból 14 öl tűzifa és ághuladék jött ki. A főtörzs kioldvasodott s tágas üregében 18 személy talált menhelyet. 1857-ben egy vihar kidönté e gyönyörű fát, s akkor azt 78' hosszúnak találták, korát pedig a hármaskorona legvékonyabb tagja után, mely 320 évgűrűt mutatott, 7—800 évre becsülte Göppert. Holsteinban Dodersdorf mellett egy 46' vastag, s Bamel mellett (Hessen-Darmstadt) 45' vastag tölgy van. A leghatalmasabb ilyenmű példány Dorsetshire mellett Angliában fordult elé idáig, melynek 16' széles, 20' mély odvában Cromwell idejében az utasok kipihenték magukat. 1703-ban egy zivatar kidönté ezt is, de 1753-ig tengődött még, mikor tüzelő-anyagul használták fel.

Amerika számos tölgyfajainál ekkora méreteket nem találunk, mert egy *Quercus bicolor* 27' vastagsága peripheriában már ritkaságként volt leírva.

A bükkfa csak zárt erdőállabokban nő jelentékenyebb magasságra, s ilyenkor 150'-ig is eljut némelyik. Közönségesen 20—30 méterre emelkedik fel s körülete 10—14, nagy ritkán 20'.

Szép növése van a szelid gesztenyének is. Kiváló hirre tett szert a Gotthard utmentén Faldo mellett egy gesztenye 2200' magasságban, és nem kevésbé emlegették az Aetna gesztenye-ligetét, bárha azt a vezetők oktalan módon elpusztították őrtüzeikkel. Az északi oldalon egy egészen ép példányt 18' vastagnak mérték, vagyis körülete 60' lehet, s általában tudva van, hogy míg a bükk vastagodása 130—150, a tölgyé 150—200 éves korban csökken: a szelid gesztenye két annyi ideig is elvastagszik.

A hársak is hosszú életkorral bírnak, s Németország legvénebb hársjáról a Kochernél fekvő Neustadt mellett már 1408-ban énekeltek a dalnokok. Ennek körülete 32', s kora 7—800 évre tehető. Baireuth mellett Fantasie kéjlak közelében is állott egy 41' körületű hárs; ez idő szerint legvastagabb a kaditzi czinterembeli (Drezda mellett), melyet 27 sing körületének hirdetnek. Hazánkban is vannak nevezetes hársak, így a zborói kastély mellettiek, melyek már nagy Rákóczyt látták maguk alatt s a szolyvai fürdőnek sokat dicséret hársora.

Rendkívül erős és tartós fája van még a platánnak. (*Platanus orientalis*). Konstantinápolytól 3 órára. Bujukdereh mellett áll egy 90' magas platán, melynek árnyában a hagyomány szerint már Bouillon Gottfried is enyhet talált.

A nemkevesbé természetes jókori jávort (*Acer platanoides* Spitzahorn), kőrist mellőzve, megemlíthetjük, hogy a forró földöv alatt is kevés növény mulja felül az itt megnevezetteket, az egy myrtusfélék kivételével. Közép-Amerikából a gyapotfa vagy bombaxfélék tonna alaku törzse olykor 15' vastaggá nő. Az Antillak faóriása a kopalfa (*Hymenaea Courbarii*)

Mennier és Wydler szerint 20' vastagságot is elér s 1400 éves példányokban diszlik. A Szunda szigeteken Java, Sumatra vadonjaiban egy Liquidambar Altingiana nevű fa diszlik, mely csak 90—100' magasságban ágazik el, s lombkoronáját 180 lábira emeli fel. Madeira szigetén egy olajfa (*Oreodaphne foeteus*), mint legnagyobb fa, mérsékelt magasság mellett 30—40' körületet is elér. A majomkenyérfa méreteivel mindazonáltal az eddig felhozottak nem versenyezhetnek.

Senegambia egyik kis fülje mellett állott egy ilyen majomkenyérfa (*Adansonia digitata*), melynek törzse ugyan 15—30' magasra tehető, de vastagsága (átmérője) 30—34', mi által a legsajátságosabb zömök formát vette fel. Törzse valami 60'-nyira nőtt ki, míg oldalágai 50—60'-ra kisugároznak minden irányban, akkora árnyékot tartva, mint valami kis liget. A négerék mindenféleképen felcizcomázták e fát, s odvas üregében jöttek össze értekezletekre. Hasonló nagyságu fát talált Baines a Zambezi deltájában, s közléséből látjuk, hogy ha valamely ág lombozata gyérül, a védtelenül maradt pont faszövede verticaliter hatalmasan kinövi magát. E fák óriás termetük mellett szintoly érdekes koraak is, melyet 5—6000 évre becsülnek, vagyis bennök bírnók a föld legősibb fáit.

Szintén ilyen óriás arányokat ölt az indián fügefafa (*Ficus indica*), melynek légyökerei idővel megvastagulva, a törzs növeléséhez járulnak. U. is a törzsből bizonyos magasságban vízszintesen ágak indulnak ki, melyekből lefelé a földbe légyökerek nyulnak, s folyvást vastagodva, végre a törzssel érnek össze. Valamivel magasabban az elébbi elágazás ismétlődik, s az egyes ágak az elébbi módon folytatván a növekvést, új védő övet vonnak a törzs köré. Különböző szintájáról és pontokról ujrázódva e képződvény: utoljára valóban monstruosus formátio áll elé, főleg ha meggondoljuk, hogy a legfelső ágsor

200 lábnyi messzeségbe is kiér. Lassen szerint Madras mellett van egy ilyen fa, melynek törzse 28' vastag s 27-szeres mellékövével bir, melyek egyenkint 30—50' magasságot s 11' vastagságot mutatnak. Egyetlen ilyen fa árnyában hat ezer ember fért el, s némelyik, mint a „Kabir Bar“, távolról egész zöld halomnak néz ki.

De bármennyire kiérdemli a majomkenyérfa bámulatunkat: még annak óriásait is felülmulja a myrtusfélék egyik faja a nálunk is hova-tovább ismeretesebbé váló *Eucalyptus globulus* vagy *collosa*.

Hooker 1851-ben irt le először Tasmaniából néhány példányt, melyek 300 lábnyira nőttek fel, s egy méter magasban 60 lábnyi, 130' magasságban pedig még mindig 40 lábnyi peripheriával birtak. Pemberton Walcott Nyugat-Ausztráliában később 400' magasságuakat is talált, köztük olyakat, melyek 300' magasságban kezdtek elágazni. Ennek odvas belsejében 3 lovas a málhás lovakkal együtt kényelmesen megfordulhatott. Egy más fajú *Eucalyptus amygdalina* épen 420' lábra, sőt ennek egy társa 480'-ra emelte fel méltóságos koronáját. Hayne méretei így szólnak ezek egyikéről: a törzs hossza a koronáig 295', vastagsága az első ágaknál 4'; távolság az elágazástól a csúcsig 90'; a csúcsaszály miatt megtörött ághegy-vastagság 3'; az összes hosszúság 365'; a törzs körülete mellmagasságban 41'. Robinson György értesítései szerint a belső hegláncz *Eucalyptus*ai mellmagasságban 81' körüllettel birnak s 500'-nyira emelkednek fel. Több mint bizonyos tehát, hogy Ausztrália eme fája, ha vastagságra nem is, de magasság tekintetében mindenesetre felülmulja California erdeinek büszkeségét, a *Wellingtonia gigantea*t, minthogy ezekből a legmagasabbak sem haladják túl a 450 lábat. Cheops pyramisához viszonyítva tűnik ki csak igazában e fák óriás volta, mely 480' magasságával az *Eucalyptus* legnagyobbjaitól mindenesetre elfedetnék.

És ha már bámulattal halljuk, hogy ily roppant arányokban fejlődő fák kora ezredekre terjed ki, nem kevésbé lep meg az olyan jelenség, minőt a hildesheimi dom rózsája mutat, mely cserjés volta daczára századokat számlál élettörténetében.

Ennek ültetőjeül a dom alapítóját, Jambor Lajost tartja a hagyomány, s okmányokkal igazolják, hogy a XI. században, midőn Herilo püspök a domot újraépíté, a rózsatóke gyökerét is beboltoztatá, s a ma 20' magasságban valami 30 lábnyi területre terjedő tő illetéknép egyenesen az ősi gyökér hajtásából veszi származását.

A kőszénkorszak eltemetett flórájában is nem egy meglepő példáját találhatnók a növények nagyság- és korbeli fejlettségének; azonban ez alkalomra beérhetjük a látottakkal, melyek mindenesetre kézzelfogható példái a növények szívós életképességének és imponans növekvési arányainak.

Az erdőtisztek egyenruhájáról.

Mire való az az egyenruha? Ez lehetett körülbelől az első kérdés, a mely erdészeti és nem erdészeti körökben a szabályzat megjelenése alkalmával felhangzott.

A hatóságilag fölesketett erdőtisztek, az erdőtörvény szerint, mikor szolgálatban vannak, egyenruhát tartoznak viselni.

Ha egészen egyszerüen akarnánk a bevezető kérdésre felelni, azt kellene tehát mondanunk: az egyenruha arra való, hogy a törvény rendelkezésének elég tétessék. És minthogy a magyar ember szintugy tiszteli a törvényt, mint az angol; a törvény rendelkezésének eleget tenni legelső polgári kötelességünknek kell ismernünk.

Hogy a törvény miért rendeli az egyenruha viselését, annak legfőbb oka az, hogy az erdőtisztet mindenki első pillanatra fölismerje, és rendelkezéseinek engedelmeskedjék.